

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสาเหตุในการอ่านและไม่อ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ ความสนใจในการอ่านส่วนต่าง ๆ ในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ได้แก่ ชีวประวัติผู้ตาย คำไว้อาลัย และเนื้อหา นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความสนใจของผู้อ่านด้านเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่พิมพ์อยู่ในหนังสืออนุสรณ์งานศพ รวมทั้งทรรศนะของผู้อ่านที่มีต่อหนังสืออนุสรณ์งานศพในด้านการจัดพิมพ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการพิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่านส่วนใหญ่ รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ในการคัดเลือกหนังสือประเภทนี้เข้าห้องสมุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ค้นคว้าประวัติของประเพณีการพิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพจากบทความ วารสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2. สำรวจหนังสืออนุสรณ์งานศพ

สำรวจจำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพในห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร 8 แห่ง ได้แก่

- 1) ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี
- 2) ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง
- 3) ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน
- 4) ห้องสมุดประชาชนนongคาราม
- 5) ห้องสมุดประชาชนวัดสังข์กระจาย
- 6) ห้องสมุดประชาชนบางเขน

- 7) ห้องสมุดประชาชนบางขุนเทียน
- 8) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยฐานราชวรวิหาร

ผลการสำรวจปรากฏดังนี้

การจัดเก็บหนังสืออนุรักษ์งานศพ

ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน และห้องสมุดประชาชนวัดสังข์กระจาย จัดเก็บหนังสืออนุรักษ์งานศพรวมอยู่กับหนังสือทั่วไป ห้องสมุดประชาชนนงคารามจัดเก็บหนังสืออนุรักษ์งานศพไว้เป็นมุมหนึ่งแยกต่างหากโดยเฉพาะ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยฐานราชวรวิหาร จัดเก็บหนังสืออนุรักษ์งานศพไว้ร่วมกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล และห้องสมุดประชาชนบางเขนจัดเก็บหนังสืออนุรักษ์งานศพส่วนหนึ่งไว้ร่วมกับหนังสือทั่วไป และมีบางส่วนจัดเก็บร่วมกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

เครื่องมือช่วยค้น

ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน และห้องสมุดประชาชนวัดสังข์กระจาย มีบัตรรายการของหนังสืออนุรักษ์งานศพรวมอยู่กับบัตรรายการของหนังสือทั่วไป ซึ่งจัดหมู่ตามระบบทศนิยมของดิวอี้ ห้องสมุดประชาชนนงคาราม ห้องสมุดประชาชนบางขุนเทียน และห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยฐานราชวรวิหาร ไม่มีบัตรรายการของหนังสืออนุรักษ์งานศพ และห้องสมุดประชาชนบางเขนมีบัตรรายการหนังสืออนุรักษ์งานศพที่จัดเก็บร่วมกับหนังสือทั่วไป ส่วนที่จัดเก็บร่วมกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่มีบัตรรายการ

จำนวนหนังสืออนุรักษ์งานศพ

จากการสำรวจจำนวนเล่มและเนื้อหาของหนังสืออนุรักษ์งานศพในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 แห่ง ระหว่างเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2531 ปรากฏว่าห้องสมุดประชาชน ทั้ง 8 แห่ง มีหนังสืออนุรักษ์งานศพรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,631 เล่ม ซึ่งมีเนื้อหาด้านศาสนามากที่สุดคือ 695 เล่ม (ร้อยละ 42.61) รองลงมาได้แก่ สังคมศาสตร์ 221 เล่ม (ร้อยละ 13.55) ประวัติศาสตร์ 220 เล่ม (ร้อยละ 13.49) วิทยาศาสตร์ประยุกต์ 145 เล่ม

(ร้อยละ 8.89) วรรณคดี 135 เล่ม (ร้อยละ 8.28) เบ็ดเตล็ดและความรู้ทั่วไป 105 เล่ม (ร้อยละ 6.44) ปรัชญาและศิลปะและนันทนาการมีจำนวนเท่ากันคือ 43 เล่ม (ร้อยละ 2.64) วิทยาศาสตร์ 14 เล่ม (ร้อยละ 0.86) และภาษาศาสตร์น้อยที่สุดคือ 12 เล่ม (ร้อยละ 0.73)

หนังสืออนุสรณ์งานศพ 1,631 เล่ม มีเนื้อหาเรื่องต่าง ๆ มากน้อยตามลำดับ ดังนี้

	จำนวน	ร้อยละ
พุทธศาสนาและหลักธรรมะ	605	37.09
วรรณคดีไทย	104	6.38
ชีวประวัติบุคคลสำคัญ	98	6.01
ชุมนุมมิตรและรวมบทความต่าง ๆ	97	5.95
นิทานอิงธรรมะ และนิทานชาดก	86	5.27
การแพทย์และเรื่องเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ	76	4.66
ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย	61	3.74
ประวัติศาสตร์ไทย	56	3.43
กฎหมาย	37	2.27
สุภาษิตและคำพังเพย	30	1.83
โบราณคดี	23	1.41
ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ ตำราอาหาร และการเลี้ยงดูเด็ก	22	1.35
ศีลธรรม จรรยา	16	0.98
เศรษฐศาสตร์	16	0.98
เกษตรศาสตร์	16	0.98
สารคดีท่องเที่ยวและเรื่องเกี่ยวกับต่างประเทศ	16	0.98
มารยาทและวัฒนธรรมไทย	15	0.92
รัฐประศาสนศาสตร์	14	0.86
ปัญหาสังคมและสวัสดิภาพสังคม	14	0.86
พระบรมราชาธิราชและสุนทรพจน์	14	0.86
ตำรายาสุมไพโรและยาแผนโบราณ	13	0.80

	จำนวน	ร้อยละ
สารคดีท่องเที่ยวและเรื่องเกี่ยวกับ ประเทศไทย	13	0.80
รัฐศาสตร์	12	0.73
สถาปัตยกรรม	11	0.67
ดนตรี	10	0.61
ตำราโหราศาสตร์	9	0.55
ประวัติของตระกูล ราชสกุลวงศ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์	8	0.49
ปรัชญาทั่วไป	7	0.43
จิตวิทยา	7	0.43
การจัดการธุรกิจ	7	0.43
ศิลปะทั่วไป	7	0.43
หลักการใช้ภาษาไทย	6	0.37
นวนิยาย	6	0.37
การศึกษา	5	0.31
การสื่อสาร การค้า และการขนส่ง	5	0.31
นิทานพื้นเมือง	5	0.31
ฟิสิกส์	5	0.31
อุตสาหกรรม	5	0.31
เรื่องสั้นและรวมเรื่องสั้น	5	0.31
ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ	5	0.31
วิชาการทหาร	4	0.25
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	4	0.25
การละคร	4	0.25
กีฬา	4	0.25
คริสตศาสนา	3	0.18
ตำราทำนายฝัน	3	0.18

	จำนวน	ร้อยละ
หลักการใช้ภาษาบาลี	3	0.18
สังคมวิทยา	3	0.18
มัณฑศิลป์	3	0.18
ชีววิทยา	3	0.18
บรรณานุกรม	2	0.12
สารานุกรม	2	0.12
หลักการใช้อังกฤษ	2	0.12
วิศวกรรม	2	0.12
ประติมากรรม	2	0.12
บทละครโทรทัศน์และบทละครเวที	2	0.12
เรื่องแปล	2	0.12
ระเบียบวิธีและการวิจัย	1	0.06
วารสารศาสตร์	1	0.06
ปรัชญาตะวันออก	1	0.06
ศาสนาพราหมณ์	1	0.06
พจนานุกรม	1	0.06
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	1	0.06
คาราศาสตร์	1	0.06
ธรณีวิทยา	1	0.06
ชีวิตโบราณศึกษา	1	0.06
มนุษยวิทยา	1	0.06
พฤกษศาสตร์	1	0.06
จิตรกรรม	1	0.06
การถ่ายภาพ	1	0.06
หลักการประพันธ์	1	0.06
วรรณคดีวิจารณ์	1	0.06
คำร่างข้อบุคคล	1	0.06

ห้องสมุดประชาชนนงคารามมีหนังสืออนุรักษ์งานศพมากที่สุดคือ 1,048 เล่ม ซึ่งเป็นเนื้อหาด้านศาสนามากที่สุดคือ 567 เล่ม รองลงมาสังคมศาสตร์ 139 เล่ม น้อยที่สุดคือ ภาษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อย่างละ 6 เล่ม ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดศรีสุทธารามมีหนังสืออนุรักษ์งานศพน้อยที่สุดคือ 6 เล่ม มีเนื้อหาหมวดศาสนา 3 เล่ม สังคมศาสตร์ ศิลปะและนันทนาการ และประวัติศาสตร์ อย่างละ 1 เล่ม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพแยกตามสาขาวิชา จำแนกตามห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ
	สวนลุม	ชอยพระนาง	ปทุมวัน	อนงคาราม	บางเขน	บางซุ่มเทียน	สังข์กระเจาย	รัชฎา		
เบ็ดเตล็ดและ ความรู้ทั่วไป	12	14	24	37	2	10	4	-	103	6.44
ปรัชญา	1	1	1	39	-	1	-	-	43	2.64
ศาสนา	36	38	17	567	8	22	4	3	695	42.61
สังคมศาสตร์	34	12	11	139	15	8	1	1	221	13.35
ภาษาศาสตร์	3	1	-	6	-	1	1	-	12	0.73
วิทยาศาสตร์	3	2	1	6	1	-	1	-	14	0.86
วิทยาศาสตร์ ประยุกต์	19	16	7	76	11	6	10	-	145	8.89
ศิลปะและ นันทนาการ	9	7	4	14	3	2	3	1	43	2.64
วรรณคดี	35	11	7	52	11	6	13	-	135	8.28
ประวัติศาสตร์	34	22	22	112	11	5	13	1	220	13.49
รวม	186	124	94	1,048	62	61	50	6	1,631	100

ตารางที่ 2 จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพแยกตามสาขาวิชาย่อย จำแนกตามห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ
	สวนลุม	หอพระนาง	ปทุมวัน	อนงคาราม	บางเขน	บางขุนเทียน	สังฆการะจาย	รัชฎา		
<u>เบ็ดเตล็ดและความรู้ทั่วไป</u>										
ระเบียบวิธีและการวิจัย	-	-	-	-	-	-	1	-	1	0.06
บรรณานุกรม	-	-	1	-	-	-	1	-	2	1.12
สารานุกรม	-	-	-	1	-	1	-	-	2	1.12
วารสารศาสตร์	-	1	-	-	-	-	-	-	1	0.06
ชุมนุมนิพนธ์และรวม บทความด้านต่าง ๆ	12	13	23	36	2	9	2	-	97	5.95
<u>ปรัชญา</u>										
ปรัชญาทั่วไป	-	-	-	7	-	-	-	-	7	0.43
จิตวิทยานามธรรม										
-คำราโหราศาสตร์	-	-	-	8	-	1	-	-	9	0.55
-คำราทำนายฝัน	-	-	-	3	-	-	-	-	3	0.18
จิตวิทยา	1	1	1	4	-	-	-	-	7	0.43
ศีลธรรม จรรยา	-	-	-	16	-	-	-	-	16	0.98
ปรัชญาตะวันออก	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06
<u>ศาสนา</u>										
คริสต์ศาสนา	-	1	-	2	-	-	-	-	3	0.18
ศาสนาพราหมณ์	1	-	-	-	-	-	-	-	1	0.16

ตารางที่ 2 (ตารางต่อ) จำนวนหนังสืออนุรักษ์งานศพแยกตามสาขาวิชาย่อย จำแนกตาม
ห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ
	สวนลุม	ชอยพระนาง	ปทุมวัน	อนงคาราม	บางเขน	บางขุนเทียน	สังข์กระจ่าย	รัชฎา		
ขมธรรมเนียม และประเพณีไทย										
-ราชประเพณี พระราชพิธี	4	1	-	2	2	-	-	-	9	0.55
-ขมธรรมเนียม และการแต่ง กาย	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06
-ประเพณีชีวิต	2	3	-	20	4	5	-	1	35	2.15
-ประเพณีทั่วไป	3	1	3	8	1	-	-	-	16	0.98
-มายาทและ วัฒนธรรมไทย	1	1	-	12	-	-	1	-	15	0.92
-นิทานพื้นเมือง	1	-	1	3	-	-	-	-	5	0.31
-สุภาษิตและ คำพังเพย	1	-	-	29	-	-	-	-	30	1.84
<u>ภาษาศาสตร์</u>										
พจนานุกรม	-	-	-	-	-	1	-	-	1	0.06
หลักภาษาและ การใช้ภาษา										
-ภาษาอังกฤษ	1	-	-	1	-	-	-	-	2	0.12
-ภาษาบาลี	-	-	-	3	-	-	-	-	3	0.18
-ภาษาไทย	2	1	-	2	-	-	1	-	6	0.37

ตารางที่ 2 (ตารางต่อ) จำนวนหนังสืออนุรักษ์งานศพแยกตามสาขาวิชาย่อย จำแนกตามห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ	
	สวนสม	ชอยพระนาง	บhumวัน	อนงคาราม	บางเขน	บางซุ่มเทียม	สังข์กระเจาย	ร้ชญา			
วิทยาศาสตร์											
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	1	-	1	0.06	
ดาราศาสตร์	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06	
ฟิสิกส์	1	1	1	2	-	-	-	-	5	0.31	
ธรณีวิทยา	1	-	-	-	-	-	-	-	1	0.06	
ชีวิตโบราณศึกษา	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06	
มนุษย์วิทยา	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06	
ชีววิทยา	1	1	-	1	-	-	-	-	3	0.18	
พฤกษศาสตร์	-	-	-	-	1	-	-	-	1	0.06	
วิทยาศาสตร์ประยุกต์											
แพทยศาสตร์											
-การปฐมพยาบาล	}	6	10	4	40	6	5	5	-	76	4.66
สาธารณสุข											
โรคต่าง ๆ	}	1	-	-	9	2	1	-	-	13	0.70
-คำรยาสมนไพร											
และยาแผนโบราณ											
วิศวกรรมศาสตร์	1	-	-	1	-	-	-	-	2	0.12	
เกษตรศาสตร์	3	2	-	6	2	-	3	-	16	0.98	

ตารางที่ 2 (ตารางต่อ) จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพแยกตามสาขาวิชาย่อย จำแนกตาม
ห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ	
	สวนลุม	หอพระนาง	พุทธวัน	อมงคาราม	บางเขน	บางขุนเทียน	สังข์กระเจียว	รักษา			
ศทกรรมศาสตร์											
-ความรู้เกี่ยวกับ											
โภชนาการ	3	1	1	8	-	-	2	-	15	0.92	
ตำราอาหาร											
-คู่มือเลี้ยงดูเด็ก											
ความรู้เกี่ยวกับ	1	1	1	4	-	-	-	-	7	0.43	
แม่บ้านการเรือน											
การจัดการธุรกิจ	2	1	-	3	1	-	-	-	7	0.43	
การโฆษณาและ											
ประชาสัมพันธ์	1	1	1	1	-	-	-	-	4	0.25	
อุตสาหกรรม	1	-	-	4	-	-	-	-	5	0.31	
ศิลปะและนันทนาการ											
ศิลปะทั่วไป	-	-	2	4	-	-	1	-	7	0.43	
สถาปัตยกรรม	2	4	1	1	2	-	-	1	11	0.67	
ประติมากรรม	1	-	-	1	-	-	-	-	2	0.12	
มณฑศิลป์	3	-	-	-	-	-	-	-	3	0.18	
จิตรกรรม	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06	
การถ่ายภาพ	-	-	-	1	-	-	-	-	1	0.06	
ดนตรี	1	1	1	5	1	1	-	-	10	0.61	
การละคร	1	1	-	-	-	1	1	-	4	0.25	
กีฬา	1	1	-	1	-	-	1	-	4	0.25	

ตารางที่ 2 (ตารางต่อ) จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพแยกตามสาขาวิชาย่อย จำแนกตาม
ห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ
	สวนลม	ขอยพระนาง	ปฐมวัน	อนงค์คาราม	บางเขน	บางขุนเทียน	สังข์กระจ่าย	รัชฎา		
วรรณคดี										
หลักการประพันธ์	-	-	1	-	-	-	-	-	1	0.06
วรรณคดีวิจารณ์	-	1	-	-	-	-	-	-	1	0.06
วรรณคดีไทย (ร้อยแก้ว ร้อยกรอง)	32	7	5	35	9	6	10	-	104	6.38
นวนิยาย	2	-	-	-	1	-	3	-	6	0.37
พระบรมราชาธิราช และสุนทรพจน์	1	-	1	12	-	-	-	-	14	0.86
บทละครโทรทัศน์ และบทละครเวที	-	-	-	2	-	-	-	-	2	0.12
เรื่องสั้นและรวม เรื่องสั้น	-	2	-	2	1	-	-	-	5	0.31
เรื่องแปล	-	1	-	1	-	-	-	-	2	0.12
ประวัติศาสตร์										
สารคดีท่องเที่ยว และเรื่องเกี่ยวกับ ประเทศไทย	1	2	1	6	1	1	1	-	13	0.80
สารคดีท่องเที่ยว และเรื่องเกี่ยวกับ ต่างประเทศ	-	2	2	12	-	-	-	-	16	0.98

ตารางที่ 2 (ตารางต่อ) จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพแยกตามสาขาวิชาย่อย จำแนกตาม
ห้องสมุด

สาขาวิชา	ห้องสมุด								รวม	ร้อยละ
	สวนลุม	หอพระนาง	ปทุมวัน	อนงคาราม	บางเขน	บางขุนเทียน	สังข์กระเจา	รัชฎา		
โบราณคดี	4	1	1	8	2	-	7	-	23	1.41
ชีวประวัติบุคคล สำคัญ	15	8	10	59	4	-	1	1	98	6.01
ประวัติของตระกูล ราชสกุลวงศ์ และ เครื่องราช อิสริยาภรณ์	6	1	-	-	-	1	-	-	8	0.49
ตำราตั้งชื่อบุคคล	-	-	-	-	1	-	-	-	1	0.06
ประวัติศาสตร์ไทย	7	8	8	24	3	2	4	-	56	3.43
ประวัติศาสตร์ ต่างประเทศ	1	-	-	3	-	1	-	-	5	0.31

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ประชากรที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 แห่ง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 280 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรนี้ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยต่อเดือนของจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ข้อมูลจากสถิติจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ประจำปีงบประมาณ 2531 (1 ตุลาคม 2530-30 กันยายน 2531) (กรุงเทพมหานคร 2529: 1) ดังนี้

ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	14,801
ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	7,409
ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	4,999
ห้องสมุดประชาชนนงคาราม	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	2,754
ห้องสมุดประชาชนบางเขน	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	3,744
ห้องสมุดประชาชนบางขุนเทียน	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	2,765
ห้องสมุดประชาชนวัดสังข์กระจาย	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	1,232
ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร		
วัดราชประดิษฐาราชวรวิหาร	จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อเดือน	2,942
	รวม	<u>45,555</u>

รวมจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนต่อเดือนประมาณ 45,555 คน นำมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตร $n = \frac{N}{1 + Ne^2}$ (n = ขนาดของตัวอย่างประชากร N = ขนาดของประชากร e = ค่าความคลาดเคลื่อน) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ถนัดค่า $N = 45,555$ และ e คือค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่ยอมรับได้ = .06

(Yamane 1967: 580-581) เพราะฉะนั้น $n = \frac{45,555}{1 + (45,555 \times (.06)^2)} = 276$

ดังนั้น จะได้ขนาดกลุ่มประชากรตัวอย่างประมาณ 276 คน

ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 280 คน เพื่อกระจายกลุ่มตัวอย่างแต่ละห้องสมุดได้จำนวนเท่ากันคือ แห่งละ 35 คน

4. สมมติฐานของการวิจัย

- 1) ผู้อ่านสนใจอ่านชีวประวัติของผู้ตาย คำไว้อาลัย และเนื้อหา ในระดับเท่ากัน
- 2) ความสนใจในการอ่านเนื้อหาในหนังสืออนุสรณ์งานศพของผู้อ่านแตกต่างกันตาม เพศ วัย ระดับการศึกษา และอาชีพ

5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

จากสมมติฐานของการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรสำคัญในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1) เพศ ได้แก่ ชาย หญิง
- 2) วัย ได้แก่ วัยรุ่นตอนปลาย (18-24 ปี) วัยผู้ใหญ่ (25-39 ปี) วัยกลางคน (40-59 ปี) และวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
- 3) ระดับการศึกษา ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
- 4) อาชีพ ได้แก่ นักศึกษา เกษตรกร กรรมกร รับจ้าง ประกอบการค้าหรือบริการเอกชน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการบำนาญ อาชีพอื่น ๆ และไม่ได้ประกอบอาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ส่วนต่าง ๆ ของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่มีผู้อ่าน ได้แก่ ชีวประวัติของผู้ตาย คำไว้อาลัย และเนื้อหา
- 2) เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่มีผู้อ่าน คือ

เบ็ดเตล็ดและความรู้ทั่วไป ได้แก่ ระเบียบวิธีและการวิจัย บรรณานุกรม
สารานุกรม วารสารศาสตร์ และชุมนุมนิพนธ์และรวมบทความด้านต่าง ๆ

ปรัชญา ได้แก่ ปรัชญาทั่วไป คำราชาศาสตร์ คำร่าทำนายฝัน จิตวิทยา
ศีลธรรม จรรยา และปรัชญาตะวันออก

ศาสนา ได้แก่ พุทธศาสนาและหลักธรรมะ นิกายอิงธรรมะและนิกายชาดก
คริสต์ศาสนา และศาสนาพราหมณ์

สังคมศาสตร์ ได้แก่ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย รัฐประ
ศาสนศาสตร์ วิชาการทหาร ปัญหาสังคมและสวัสดิภาพสังคม การศึกษา การสื่อสาร การค้า
และการขนส่ง ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย มารยาทและวัฒนธรรมไทย นิกายพื้นเมือง
และสุภาษิตและคำพังเพย

ภาษาศาสตร์ ได้แก่ พจนานุกรม หลักการใช้ภาษาไทย หลักการใช้ภาษา
อังกฤษ และหลักการใช้ภาษาบาลี

วิทยาศาสตร์ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ทั่วไป คาราศาสตร์ ฟิสิกส์ ธรณีวิทยา ชีว
โบราณศึกษา มนุษยวิทยา ชีววิทยา และพฤกษศาสตร์

วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ได้แก่ การแพทย์และเรื่องเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ คำร่ายา
สมุนไพรและยาแผนโบราณ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ คำร่า
อาหารและการเลี้ยงดูเด็ก การจัดการธุรกิจ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ และ
อุตสาหกรรม

ศิลปะและนันทนาการ ได้แก่ ศิลปะทั่วไป สถาปัตยกรรม ประติมากรรม
มณฑลศิลป์ จิตรกรรม การถ่ายรูป ดนตรี การละคร และกีฬา

วรรณคดี ได้แก่ หลักการประพันธ์ วรรณคดีวิจารณ์ วรรณคดีไทย นวนิยาย
บทละครโทรทัศน์และบทละครเวที เรื่องสั้นและรวมเรื่องสั้น เรื่องแปล และพระบรมราโชวาท
และสุนทรพจน์

ประวัติศาสตร์ ได้แก่ สารคดีท่องเที่ยวและเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย สารคดี
ท่องเที่ยวและเรื่องเกี่ยวกับต่างประเทศ โบราณคดี ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ประวัติของตระกูล
ราชสกุลวงศ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คำร่าตั้งชื่อบุคคล ประวัติศาสตร์ไทย และประวัติ
ศาสตร์ต่างประเทศ

6. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด โดยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ข้อมูลเหล่านี้เป็นตัวแปรอิสระ และเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยนำไปเพื่อการทดสอบสมมติฐานโดยตรง ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ (Check list) และในบางข้อมีคำตอบอื่น ๆ (โปรดระบุ) โดยเว้นที่ให้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ ประกอบด้วยคำถาม 11 ข้อ ได้แก่ เคยอ่านหรือไม่เคยอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ (ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา) จำนวนเล่มที่อ่านในรอบ 1 ปี แหล่งที่ได้หนังสืออนุสรณ์งานศพมาอ่าน ส่วนของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ผู้อ่านอ่านเป็นส่วนใหญ่ ความสนใจในการอ่านส่วนต่าง ๆ ของหนังสืออนุสรณ์งานศพ ลักษณะของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่อ่าน สาเหตุในการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ ความสนใจในการอ่านเนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ ปัญหาในการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ และสาเหตุในการไม่อ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ (สำหรับผู้ที่ไม่อ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพตอบ) ลักษณะคำถามเป็นลักษณะแบบกำหนดคำตอบให้และในบางข้อมีคำตอบอื่น ๆ (โปรดระบุ) โดยเว้นที่ให้ตอบ สำหรับคำถามความสนใจในการอ่านส่วนต่าง ๆ ของหนังสืออนุสรณ์งานศพ และความสนใจในการอ่านเนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพ ลักษณะของคำถามเป็นแบบประมาณค่าความสนใจ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อมูลในส่วนนี้เป็นตัวแปรตาม และเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยนำไปเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 3 ทรศนะที่มีต่อการจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานศพ ประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านลักษณะรูปเล่ม ลักษณะปก ลักษณะภาพประกอบ ส่วนประกอบของหนังสือ กระดาษ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสืออนุสรณ์งานศพ แบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้ และในบางข้อมีคำถามอื่น ๆ (โปรดระบุ) โดยเว้นที่ให้ตอบ

สำหรับคำถามข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสืออนุสรณ์งานศพ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด ให้ตอบอย่างเสรี

เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน จำนวน 10 คน เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2532 เมื่อนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ ประชากรที่ทดสอบ เลือกตามหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

1) เป็นผู้มาใช้ห้องสมุดประชาชนปทุมวันในวัยต่าง ๆ กัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง

2) เป็นผู้มาอ่านหนังสือในห้องสมุดประชาชนปทุมวัน

เมื่อทดสอบแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทดสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เหมาะสมมากขึ้น ก่อนนำไปแจกให้กับประชากรที่จะใช้ในการวิจัยต่อไป โดยแก้ไขคำถามในตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบในข้อ 3 จากระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน เป็นระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ หรือระดับการศึกษาที่สำเร็จแล้ว และคำถามในตอนที่ 2 ความสนใจในการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ ข้อ 2 ได้เพิ่มคำตอบมากกว่า 20 เล่มขึ้นไป อีก 1 คำตอบ

แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ประกอบด้วย

1) จดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน

2) คำถามซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ (4 ข้อ) ความสนใจในการอ่านหนังสืออนุสรณ์งานศพ (11 ข้อ) และทรรศนะที่มีต่อการจัดทำหนังสืออนุสรณ์งานศพ (6 ข้อ) (ภาคผนวก ข)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว แก่ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร 8 แห่ง ๆ ละ 35 ชุด ระหว่างวันที่ 7-28 มีนาคม 2532

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองที่ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี ห้องสมุดประชาชนปทุมวัน ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง ห้องสมุดประชาชนอนงคาราม ห้องสมุด

ประชาชนบางชน ส่วนห้องสมุดประชาชนบางชนเทียน ห้องสมุดประชาชนวัดสังข์กระจาย และ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยราชวชิรวิหาร ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนทั้ง 3 แห่ง ได้ช่วยแจกให้ โดยผู้วิจัยได้แจ้งให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยแจกไป ได้รับคืนครบทั้ง 280 ชุด ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามคืน และตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยก่อนที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะออกจากห้องสมุด แบบสอบถามทั้ง 280 ชุด จึงสมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ได้ทุกชุด

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer-SPSS/PC+) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์และสมมติฐานนั้น ได้แก่

- 1) ศึกษาความสนใจในการอ่าน และสาเหตุในการอ่าน และไม่อ่านหนังสือ อนุสรณ์งานศพของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อ 1-3, ข้อ 6-7 และข้อ 9-11 และนำมาวิเคราะห์โดยหาความถี่ และค่าร้อยละ
- 2) ศึกษาความสนใจในการอ่านส่วนต่าง ๆ ในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ได้แก่ ชีวประวัติของผู้ตาย คำไว้อาลัย และเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 โดยได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อ 4 และ 5 และวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) ศึกษาความสนใจของผู้อ่านด้านเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่พิมพ์อยู่ในหนังสืออนุสรณ์งานศพตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อ 8 และนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4) ศึกษาทัศนคติของผู้อ่านที่มีต่อหนังสืออนุสรณ์งานศพ ในด้านการจัดพิมพ์ ได้แก่ ลักษณะรูปเล่ม ภาพประกอบ กระดาษ ฯลฯ โดยได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ข้อ 1-5 และนำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่

5) การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า ผู้อ่านสนใจอ่านชีวประวัติของผู้ตาย คำไว้อาลัย และเนื้อหาในระดับเท่ากัน ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อ 5 เพื่อนำมาหาค่าความแตกต่างของความสนใจในการอ่านแต่ละส่วนในหนังสืออนุสรณ์งานศพของผู้อ่าน โดยทดสอบค่า T

6) การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า ความสนใจในการอ่านเนื้อหาในหนังสืออนุสรณ์งานศพของผู้อ่านแตกต่างกันตาม เพศ วัย ระดับการศึกษา และอาชีพ ได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อ 1-4 และแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อ 8 และวิเคราะห์โดยการทดสอบค่า T และค่า F สำหรับการทดสอบค่า F นั้น หากพบว่ารายการใดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD

เมื่อคำนวณหาค่าต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางในบทที่ 4 สำหรับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะแปลความโดยใช้ลำดับชั้นการประมาณค่าดังนี้ คือ

4.50-5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง มาก
2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง น้อย
1.00-1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

ต่อจากนั้นจึงเรียบเรียงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในบทที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย